

Koppel met kennis

Oud-voorzitter van Bouwen met Staal Hans van Pelt en nieuwkomer Rob Stark zijn het volkomen met elkaar eens. Het ontwikkelen, delen van en het koppelen met kennis is de beste staalpromotie. 'Ik geloof ook in de toekomst van staal, met grote kansen op duurzaamheid.'

Van de redactie.

Foto: Vincent Basler

Is Bouwen met Staal veranderd?

Hans van Pelt: 'Toen ik betrokken raakte in 2007 bij de organisatie waren er twee besturen, van de vereniging en van de stichting. Dat is van oudsher verklaarbaar, door het samengaan van het Staalbouwkundig Genootschap en het Staalbouwinstituut, maar wel vreemd. Want de activiteiten vullen elkaar logisch aan. De samensmelting, alles onder één naam, was een enorme opgave omdat de belangen niet op één lijn leken te liggen. De vier pijlers, promotie, lobby, cursussen/opleidingen en de uitgeverij, botsten. Uiteindelijk

Hans van Pelt (links) (1954) is in 1981 bij NV Nederlandse Spoorwegen in dienst getreden. Ingenieursbureau NS is vervolgens afgesplitst en verkocht aan het management. Holland Railconsult heeft de naam gewijzigd naar het huidige Movares, waarvan Van Pelt directeur is geweest van 2007 tot en met 2015. Nu heeft hij een eigen (advies)bureau Expericon. Van Pelt is in 2007 voorzitter geworden van de vereniging Bouwen met Staal (toen nog met eigen bestuur) en vanaf 2012 van de stichting én vereniging toen de twee besturen samensmolten. Van Pelt is sinds zijn vertrek als voorzitter ere-lid.

Rob Stark (rechts) (1968) begon zijn scholing aan de Mavo, doorliep daarna de MTS ('waar het vuur voor constructies begon te branden') om de overstap naar de HTS en daarna HTI te maken. Stark startte zijn werkcarrière bij Van den Berg in Rotterdam. Daarna volgde een positie bij D3BN, dat werd overgenomen door DHV. Stark stak over naar de directie van SmitWesterman. Sinds 2013 is hij mede-directeur/-eigenaar bij/van IMd Raadgevende Ingenieurs als

'meewerkend voorman'. Stark heeft in juli 2021 de voorzittersrol van Van Pelt overgenomen.

Bestuursamenstelling Bouwen met Staal

ir. S.M. den Blanken, BAM • ir. W. van den Brink, Tebodin • B. Evers - DB • R. Groen, Tata Steel Europe • W. Helms, Mammoet Solutions • ir. H.P. van der Horst - DB, Movares • drs.ing. N.G.D. Hoogendijk, Hollandia • ir. M.P. Horikx, Hogeschool van Amsterdam • P. van Kerchove, Iv-Consult • ir. M. Klein, Gemeente Amsterdam, ingenieursbureau • G. de Kwaasteniet, Zinkinfo • B. van Leeuwen, Movares Nederland • ing. T. Meert, ArcelorMittal CSB • ing. P.T.W. Nollet, Rail Systems Engineer Prorail • ing. A.B. van Ooijen PMSE, Bartels Ingenieursbureau • ing. R. Stark (voorzitter), IMd Raadgevende Ingenieurs • H. Reimink, Worldsteel Association • Mr. H. Schepers - DB, Tata Steel Europe • prof.ir. H.H. Snijder, TU Eindhoven • B. Soetekouw, GB Steelgroup • drs. P.P. van 't Veen, TNO • ir. S.F. Delrue, Arup • ir. B. van Beek • ir. F. Maatje, Bouwen met Staal (secretaris) (DB = Dagelijks Bestuur)

'DAT SPANNINGSVELD BLIJFT'

heeft de "fusie" goed uitgepakt, maar het ging niet over rozen.'

Rob Stark: 'Wat toen speelde, en nu nog, is de rol van de financiers. De stichting met een duidelijk belang, maar ook met een dalende financiering, zetten zich graag in op promotie en lobby, terwijl kennisontwikkeling en overdracht – van oudsher meer een rol van de vereniging – feitelijk zeker een net zo belangrijke tak van sport is. Kennis kan namelijk prima worden ingezet voor promotie van staal. Dat spanningsveld blijft. Alhoewel het zwaartepunt van de bijdragen van de stichting, de staalindustrie, en de vereniging (de leden) steeds meer is verschoven naar de vereniging.'

Hoe zit het met de toekomst?

Stark: 'De kern, kennisontwikkeling en kennisoverdracht, willen we hoe dan ook blijven handhaven. Niet zozeer als kennisinstituut uitdragen, maar ook de koppeling met andere

kenniscentra. Denk aan de TU's en TNO. Ik ben al lange tijd betrokken bij Bouwen met Staal en het frappeert me immer nog dat er zo weinig contactmomenten zijn met Europese equivalenten of kenniscentra. De contacten zijn er wel, maar worden amper benut. En daarvoor wil ik me hard maken.'

Van Pelt: 'Met de nadruk dat promotie en lobby moet blijven, denk ik dat juist kennis het meest krachtige promotiemiddel is. Koppelen van en mét kennis.'

Bij jouw benoeming, Rob, noemde je twee speerpunten: digitalisering en het Staalbouwakkoord. Leg eens uit?

Stark: 'Die twee speerpunten komen voort uit het bestuur, van Hans zeg maar. Ik denk dat het goede uitgangspunten zijn en heb daaraan toegevoegd, zoals gezegd: kennisontwikkeling en -overdracht en koppeling met onderwijs en kenniscentra.'

Van Pelt: 'Dat Staalbouwakkoord, het staalbouwbranchebreed dragen en uiten van duurzaamheidsgegevens, via officiële politieke wegen, hebben we in het afgelopen twee jaar op de kaart gezet. In 2012 hebben we al een visie bepaald, waarbij duurzaamheid en

digitalisering als stip op de horizon zijn gezet. Duurzaamheid hebben we nu vormgegeven als het bereiken van een Staalbouwakkoord.’

Stark: ‘In september gaan we de eerste stappen zetten, met een speciaal ingerichte werkgroep, om dat Staalbouwakkoord te gaan invullen. Eerst een inventarisatie, dan analyse en dan een akkoord. Voor het proces is een moderator met aanzien benaderd, Jacqueline Cramer, voormalig Minister van VROM.’

Van Pelt: ‘Ze is ook betrokken bij het Betonakkoord en daarom heb ik haar gevraagd om steun. Mevrouw Cramer heeft toegezegd om ons hierbij te willen helpen.’

Stark: ‘We gaan uit van de eigen merites van staal, dus niet afzetten tegen andere materialen. Sterker nog, voor een duurzame bouwpraktijk is juist de combinatie van materialen van belang.’

Van Pelt: ‘En juist dan is het koppelen van kennis, het informeren van de ontwerpende en adviserende partijen van belang.’

Hoe zien jullie duurzaamheid precies?

Stark: ‘Als ik vanuit mijn eigen praktijk mag spreken, zie ik kans in bijvoorbeeld het donorskelet. Dus oud staal in nieuwe projecten. Dat kwam heel langzaam van de grond, maar het wordt inmiddels redelijk geadopteerd.’ Maar daarnaast ook zeker de kracht om met staal demontabele en remontabele gebouwen

‘WERELDWIJD STAAT DUURZAAMHEID HOOG OP DE AGENDA’S’

te kunnen realiseren. Dus verder kijken dan alleen het materiaal.’

Van Pelt: ‘Het momentum is ook nu. Wereldwijd staat duurzaamheid hoog op de agenda’s.’

En het koppelen van de hoofdconstructeur en detailengineer?

Van Pelt: ‘Ja, de verhoudingen en problematieken tussen beide disciplines is al een tijdje bekend.’

Stark: ‘Sterker nog, we hebben vanuit Bouwen met Staal een ronde-tafelgesprek tussen vertegenwoordigers van beide partijen, fifty-fifty, georganiseerd. Dat was een goed gesprek, maar heeft nog te weinig resultaat opgeleverd. Maar de problematiek zit ‘m niet in de relatie tussen deze twee partijen. Dat komt vanuit andere marktpartijen, de aannemer of opdrachtgever. Nu kan de aannemer al tijdens de DO-fase een staalbouwer meenemen, maar doet dat omwille van de commerciële marktwerking vaak niet. Bij eenvoudige projecten maakt het niet uit hoe een detail precies in elkaar

steekt. Bij complexe werken echter wel.

Om tot een goede prijs-kwaliteitsverhouding te kunnen komen is echter wel kennis benodigd van beschikbare productieprocessen en uitvoeringsvoorkeuren. Iedere staalbouwer heeft een eigen bedrijfsvoering. De hoofdconstructeurs hebben de kennis en software om constructief een detail goed te kunnen ontwerpen, maar geen kennis van deze productie- en uitvoeringsvoorkeuren, omdat deze afhankelijk zijn van de te kiezen staalbouwer. Het realiseren van een goede prijs-kwaliteitsverhouding kan dus, wanneer de hoofdaannemers en opdrachtgevers het mogelijk maken om op het juiste moment de juiste kennis aan tafel te brengen.’

Van Pelt: ‘Ik ben het daarmee helemaal eens. Het heeft zuiver te maken met contractvorming. Voorheen konden wij in een vroeg stadium al een en ander ver uitwerken. Die optie is er min of meer uitgehaald. Overigens maak ik graag onderscheid naar detailengineering en het engineeren van maatgevende details. Dat is een resoluut verschil.

Maatgevende details moeten in een vroeg stadium van het ontwerpproces worden uitgewerkt, omdat ze cruciaal voor de haalbaarheid en maakbaarheid zijn en dus ook voor de kosten. Doe je dat niet, dan komt de kater veel later.’

Veel staalbouwers zeggen: 'Geef de hoofdconstructeur gewoon meer geld.'

Stark: 'Het gaat niet om geld. Dat wordt zo vaak gezegd en is een echte doodoener. Het gaat om de kennis die men, het bouwbedrijf, moet hebben van uitvoeringsaspecten.'

Van Pelt: 'De ontwerpkennis van grote, beursgenoteerde bouwbedrijven is niet op dikte. Het zijn eerder managementbureaus geworden, inkooporganisaties van kennis en mankracht.'

Stark: 'Ja, en het gaat meer om inkoop, dan om techniek. Daarbij, als een partij op een DO een offerte moet afgeven, moet die daarbij rekening houden met reserves voor onvoorzien en verdere uitwerking en niet zomaar op kilo's met eenheidsprijzen de kostprijs bepalen. Prijsvorming moet fasegewijs met bijbehorende percentages of bandbreedtes. In de RVOI was dat al goed geregeld.'

Kan de Wet kwaliteitsborging daarbij helpen?

Stark: 'Nee, dat heeft daar niets mee te maken. Dit gaat om marktwerking, contracten. Ik zie wel het belang van een betere combinatie hoofdconstructeur-detailengineer wanneer, zoals hierboven al aangegeven, de omstandigheden daarvoor worden gecreëerd. En dan kan wederom door kennisoverdracht deze relatie worden verbeterd.'

'CONSTRUCTIEVE VEILIGHEID IS GEWOON EEN WET MET REGELGEVING'

Is er een rol voor Bouwen met Staal in het dossier Constructieve veiligheid?

Van Pelt: 'Nou, constructieve veiligheid is gewoon een wet met regelgeving, daar moet je gewoon aan voldoen. Wat mij betreft zou ook de inzet van een Registerontwerper of Registerconstructeur wettelijk verplicht moeten worden.'

Stark: 'Het Constructeursregister kan helpen, als borging, en mag wat mij betreft ook verplicht worden. Ik vind het vooral van belang dat er duidelijkheid is. Over de rolverdeling met toezicht. Imd hanteert nog altijd het Compendium Aanpak Constructieve Veiligheid. Het oude boekje uit 2006, niet de website. Daarin is een duidelijk opzet weergegeven en werkt uitstekend, als we dat allemaal zouden naleven. Gewoon doen. Wij geloven er heilig in. Probleem is dat het Compendium vrijblijvend is en te weinig wordt gevolgd.'

Van Pelt: 'De afgelopen vijftien jaar is de rol van de constructeur naar achteren geschoven. Het Compendium kan daarbij zeker goed helpen. En daarbij, systeemintegratie is juist topic. We zijn erg goed om te knippen, maar

het plakken moeten we vaak nog leren.'

Stark: 'Een stuurmiddel als BIM, bijvoorbeeld, wordt oneigenlijk gebruikt, niet om te integreren, maar meer als een soort moderne mogelijkheid om materiaalstaten te maken. Een echte rol voor Bouwen met Staal in constructieve veiligheid zie ik niet. Maar wederom, wel om kennis over te dragen tussen de verschillende partijen.'

Wat ga je missen, Hans?

Van Pelt: 'De omgang en samenwerking met de mensen en de organisatie. Wat ik zo goed aan de organisatie vind, is de flexibiliteit en aanpassingsvermogen aan de situatie en evengoed hoge kwaliteit leveren. Dat vind ik echt fantastisch. Ik heb het met liefde en plezier gedaan.'

Stark: 'Met dezelfde gevoelens stap ik erin. Ik geloof ook in de toekomst van staal, met grote kansen op duurzaamheid. Ik kom in een soort gespreid bedje en hoef eigenlijk alleen maar voort te borduren op de bestaande visie en beleid, en dat invullen met een goed Bouwen met Staal-team.'

Stark, over zijn aantreden: 'Ik ben gevraagd vanuit het bestaande bestuur en wil heel graag voorzitter zijn. Want mijn hart gaat er helemaal naar uit, maar wel goed gecombineerd met mijn eigen baan. Daar hebben we samen met directeur Frank Maatje en het dagelijks bestuur dan ook goede afspraken over gemaakt.'